

Ivan MARTINAŠ

Prve krčke poštanske marke: D'Annunzijeva okupacija kvarnerskih otoka Krka i Raba 1920. godine

Ivan MARTINAŠ
 službeni ispitivač poštanskih maraka
 Marije Grbac 27
 HR – 51 000 Rijeka
 martinash@net.hr
 www.martinash.eu

UDK 656.835(497.5)(210.7Krk)"1920"
 Građa

Često su u povijesti prve poštanske marke nekoga područja ili države bila privremena ili okupacijska izdanja. Isto tako, marke su, povijesno gledano, odraz formalnopravne tvorevine na nekom području pa ponekad ne odražavaju većinsku volju žitelja koji žive na tome području. Tako je i otok Krk dobio svoje prve poštanske marke na kojima se spominje naziv Veglia (talijanski naziv za Krk) tijekom okupacije D'Annunzijevih legionara, odnosno poštanske marke D'Annunzijeve riječke samoproglašene države Reggenza Italian del Carnaro iz 1920. godine. Osim otoka Krka, ideja je bila u tu samoproglašenu državu uključiti i otok Rab pa je tako u isto vrijeme i Rab dobio poštanske marke s nazivom Arbe (talijanski naziv za Rab). Cijela ova vojnopolitička avantura trajala je samo nekoliko mjeseci pa su do kraja siječnja 1921. godine D'Annunzijevi legionari napustili Krk, kao i Rab, a prve marke koje na sebi imaju naziv Veglia odlaze u povijest.

Ključne riječi: poštanske marke, D'Annunzijeva okupacija, Krk, Rab.

D'Annunzijevo vojsko vodstvo potpomognuto redovnim talijanskim snagama su 13. studenoga 1920. godine zauzeli kvarnerske otoke Krk i Rab, kao odgovor na dan ranije potpisani Rapalski ugovor između Kraljevine Italije i Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca (SHS). Tim je sporazumom Istra s otocima Cresom i Lošinjem te gradom Zadrom priključena Kraljevini Italiji, a Rijeka je postala slobodna i nezavisna država. Smatrajući

se izigranim što Rijeka nije priključena Italiji, D'Annunzijevi legionari okupiraju otoke Krk i Rab sve do 10. siječnja 1921. godine, kada pod pritiskom odlaze. Tog su datuma prestale vrijediti i poštanske marke Krka koje su pratile ovaj neobičan vojni pothvat.

Poštanske marke su tiskane u dva navrata. Prvi 18. studenoga 1920. godine pretiskivanjem četiriju vrijednosti vojnih maraka koje su već pretiskane pretiskom *Reggenza Italiana del Carnaro* od 5, 10, 20 i 25 centesima većim, crnim pretiskom VEGLIA (Krk) preko natpisa Poste di Fiume te drugi 28. studenoga 1920. godine manjim, crnim pretiskom preko vojnih maraka s pretiskom *Reggenza Italiana del Carnaro* od 5, 10, 20, 25, 50 i 55 centesima te žurnih maraka od 30 i 50 centesima.

Zbog malog kapaciteta tiskarskog stroja riječke tiskare Uranija, arak od 50 komada pretiskan je tako da je prvi red bez pretiska, drugi i treći red imaju pretisak ARBE, a četvrti i peti VEGLIA.

<i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	<i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	<i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	<i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	<i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	<i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	<i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	<i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	<i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	<i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>
ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>
ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	ARBE <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>
VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>
VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>	VEGLIA <i>Reggenza Italiana del Carnaro</i>

Način pretiskivanja kompletnih araka od 50 maraka

Zbog ovoga načina pretiskivanja postojećih maraka moguće je imati vertikalne redove s markama riječke države, Raba i Krka iako svaka od tih maraka pripada različitim izdanjima. Donji primjer također pokazuje kako su uslužno žigosani cijeli arci.

Žigosani arci

Prve marke su službeno izdane 13. studenoga 1920. godine. Pretisak je crni „veći“ VEGLIA na četiri riječke marke *Reggenza Italiana del Carnaro* iz 1920. godine. Visina VEGLIA pretiska je 3,5 mm, a dužina varira od 19 do 19,75 mm. Pretisak je u knjigotisku tiskare Urania u Rijeci.

1. tip pretiska VEGLIA

Marke su izdane 28. studenoga 1920. godine. Pretisak je crni „manji“ VEGLIA na osam riječkih maraka *Reggenza Italiana del Carnaro* iz 1920. godine, a za neke vrijednosti dodana je nova. Visina pretiska je 2,5 mm, a dužina varira od 18 do 18,5 mm. Pretisak je u knjigotisku tiskare Urania u Rijeci.

2. tip pretiska VEGLIA

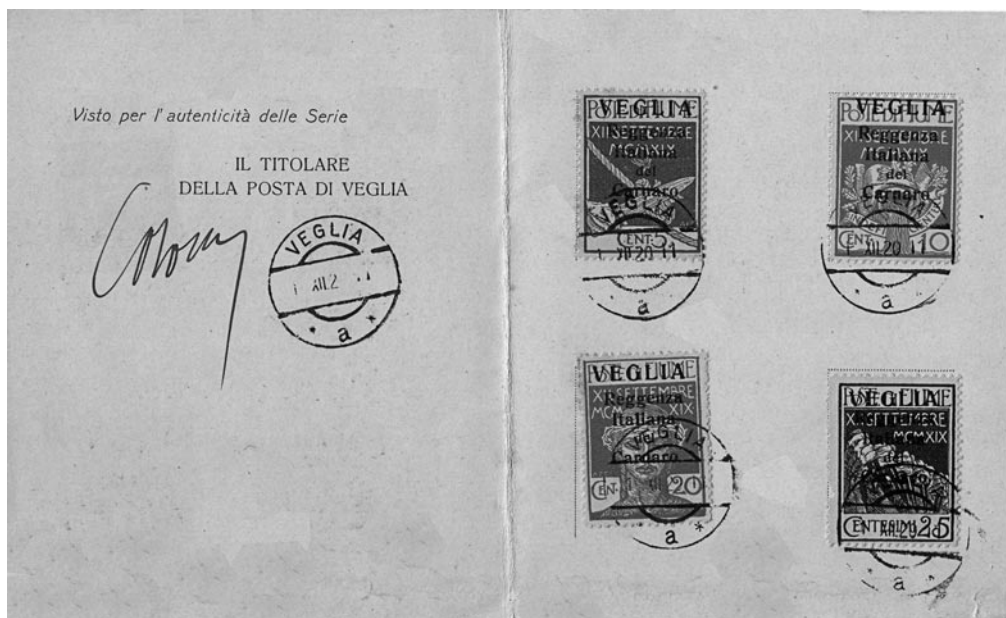
Marke su uglavnom uslužno žigosane jer stvarnih potreba za ove marke nije bilo. Sva poznata pisma uglavnom su filatelistički inspirirana. Zbog kratkoće vojnog pohoda upitna je potreba za markama i funkcio-

niranje pošte tih dana. Ipak, naklada prvog izdanja je samo 450 kompletnih serija, a drugog izdanja samo 1000 kompletnih serija, što ove marke čini rijetkima i cijenjenima na filatelističkom tržištu.

Marke za otok Krk postoje s većim i manjim pretiskom VEGLIA nalipljene na karton koji se otvara u dva, odnosno tri dijela prigodno žigosane žigom VEGLIA.

Kao i gotovo sve riječke marke, i ove su zbog svoje vrijednosti često bile meta falsifikatora. Kod falsifikata ovih maraka sve je falsificirano: marke, pretisci i žigovi. Zbog toga marke treba ispitati ovlaštenu filatelističku ispitivač za to područje.

Primjer falsificiranja pretisaka VEGLIA:

Primjer falsificiranja kompletnih serija krčkih maraka:

Primjer falsificiranja kompletnih serija krčkih maraka

Iako prve poštanske marke na kojima je naziv Krka nisu u potpunosti ostvarile svoju svrhu upotrebom u poštanskom prometu, činjenica je da je Krk kao jedan od rijetkih otoka u povijesti imao svoje poštanske marke. Zbog kratkog vremena upotrebe i male naklade ove su marke jedne od najcjenjenijih i najskupljih iz područja poštanskih maraka korištenih na tlu današnje Republike Hrvatske.

Ivan MARTINAŠ

The first postal stamp from Krk: D'Annunzio's occupation of the Kvarner islands of Krk and Rab in 1920

Summary

Often in postal history, the first stamp from some area or state is an interim or occupation issue. By the same token, from the historical standpoint postal stamps are a reflection of the formal/legal polity in a given area, so they sometimes do not reflect the majority will of the people who actually live in that area. This was indeed how the island of Krk obtained its first postal stamps, which have printed on them the name 'Veglia' (Italian for Krk), during the occupation of Gabriele D'Annunzio's legionnaires, i.e., they were the stamps of D'Annunzio's self-proclaimed state in the city of Rijeka, the 'Reggenza Italiana del Carnaro', issued in 1920. Besides the island of Krk, the idea was to also incorporate the island of Rab into this self-proclaimed state, so at the same time Rab also had stamps bearing the island's Italian name, 'Arbe'. This entire military and political adventure only lasted for a few months, so that by the end of January 1921, Gabriele D'Annunzio's legionnaires left Krk and Rab, and the first stamps bearing the name Veglia were relegated to history.

Key words: postal stamps, D'Annunzio's occupation, Krk, Rab.